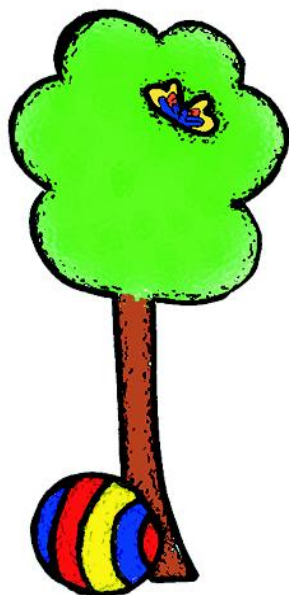

Mateřská škola, základní škola a střední škola Daneta, s.r.o.
Nerudova 1180, 500 02 Hradec Králové

S chutí do práce

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO OBOR VZDĚLÁNÍ PROVOZNÍ SLUŽBY

69-54-E/01

**Program zpracovaný podle Rámcového vzdělávacího programu
pro obor vzdělání “Provozní služby“, MŠMT, č.j. 6 907/2008-23,
2008.č. j. 53/05/12, platnost od 1. 9. 2012, aktualizace k 1.9.2014**

Zpracovali:

Bourová Monika, školní koordinátor

Bedrna Tomáš

Formánková Svatava

Kolářová Barbora

Krpenská Šárka

Křížová Radana

Martincová Jana

Poskonková Ludmila

Prokopová Michaela

Skalský Jan

Soukupová Helena

Suchá Dana

Voříšková Bohdana

Mateřská škola, základní škola a střední škola Daneta, s.r.o,

Hradec Králové

2012, 2014

Obsah:

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE	5
1. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	
1.1. Stručná charakteristika školy	6
1.2. Žáci OU	7
1.3. Vybavení školy	7
1.4. Pedagogický sbor	8
1.5. Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce	9
1.6. Spolupráce s rodiči a jinými subjekty	10
1.7. Organizační schéma školy	12
2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU	
2.1. Zaměření školy, pojetí vzdělávání, cíle, formy a metody	13
2.2. Profil absolventa OU provozní služby	15
2.3. Odborné kompetence	19
2.4. Zabezpečení výuky žáků s kombinovaným postižením	21
2.4.1. Péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	21
2.4.2. Poradenské služby	25
2.5. Začlenění průřezových témat	27
3. UČEBNÍ PLÁN	
Učební plán	30
4. UČEBNÍ OSNOVY	
4.1. Český jazyk	33
4.2. Občanská výchova	38
4.3. Matematika	46
4.4. Estetická výchova	50
4.5. Zdravověda	53
4.6. Tělesná výchova a zdravotní tělesná výchova	58
4.7. Počítače	64
4.8. Úklidové práce	71
4.9. Praní a žehlení prádla a oděvů	76
4.10. Příprava pokrmů	82
4.11. Šití a opravy prádla a bytových doplňků	88

4.12.	Keramika	93
4.13.	Pěstitelství a ekologie	99
4.14.	Ruční práce a práce se dřevem	105
4.15.	Sborový zpěv	113
5.	HODNOCENÍ ŽÁKŮ A AUTOEVALUACE ŠKOLY	
5.1.	Pravidla pro hodnocení žáků	115
5.2.	Autoevaluace školy	126
6.	POUŽITÁ LITERATURA	134
7.	PŘÍLOHY	135

Projektové dny

příloha č. 1: Den vody

příloha č. 2: Den Země

příloha č. 3: Den životního prostředí

příloha č. 4: Ochrana člověka za mimořádných událostí

příloha č. 5: Den lidských (dětských) práv „Vím, na co mám právo“

příloha č. 6: Den proti drogám

příloha č. 7: Den zdraví

příloha č. 8: Škola v přírodě

Ostatní přílohy:

a) Koncepce školy

b) Roční plán školy – aktualizovaný vždy pro každý školní rok

c) Ostatní pracovní plány školy a vnitřní dokumenty

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název školy: Mateřská škola, základní škola a střední škola Daneta, s.r.o.
Adresa školy: Nerudova 1180, 500 02 Hradec Králové
Kontakty: telefon, fax: 495 535 955
web: www.daneta.cz, e-mail: info@daneta.cz

Zřizovatel školy, statutární orgán:

Mgr. Věra Kosinová, tel.: 495 530 548
Prodloužená 226
530 09 Pardubice

Ředitelka školy:

Mgr. Monika Bourová, tel.: 495 530 549
Družstevní 803
504 01 Nový Bydžov

Právní forma: společnost s ručením omezeným

IČO: 25 262 165

Identifikátor zařízení: 600 023 940

KÓD A NÁZEV OBORU: 69-54-E/01 PROVOZNÍ SLUŽBY

IZO: 110 011 473

Kapacita oboru: 28 žáků

ŠVP předložen Školské radě dne: 24.6.2014

V Hradci Králové dne 29.5.2014

.....
Mgr. Monika Bourová, ředitelka

1. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

1.1. Stručná charakteristika školy

Mateřská škola, základní škola a **střední škola Daneta**, s.r.o. byla založena v roce 1993 paní Mgr. Věrou Kosinovou. Budova základní školy je kompletně bezbariérová, sídlí v Hradci Králové, v areálu bývalých jeslí v Nerudově ulici, asi 10 minut cesty od vlakového i autobusového nádraží, nedaleko od centra města, přesto však v klidné části obklopené zelení. Zhruba 100 metrů od budovy školy je zastávka MHD. **Budova střední školy sídlí v Lidické ulici**, zhruba 200m od zastávky MHD. Mateřská škola vznikla 1. dubna 2009 jako nová součást a zároveň dislokované pracoviště základní a praktické školy. Sídlí ve čtvrti Slezské Předměstí města Hradce Králové. Mateřská škola je určena dětem se speciálními vzdělávacími potřebami, zejména dětem s kombinovanými vadami. Mateřská škola i základní školy mají samostatné školní vzdělávací programy. **Odborné učiliště s oborem Provozní služby je otevřeno od 1.9.2012.**

Odborné učiliště s učebním oborem Provozní služby je střední školou, která je zejména určená pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, prioritně žáků s lehkým mentálním postižením.

Odborné učiliště doplňuje a rozšiřuje žákům teoretické i praktické dovednosti získané v průběhu povinné školní docházky. Za předpokladu respektování individuálních potřeb, schopností a možností vzdělávání se zaměřujeme na rozvoj praktických dovedností a dosažení maximální možné míry samostatnosti a nezávislosti žáka.

Cílem vzdělávání v odborném učilišti je především zvýšení kvality života absolventů, kterým se v rámci jejich individuálních schopností nabízí možnost uplatnit se při úklidu ve zdravotnických a sociálních zařízeních, v ubytovacích zařízeních, kancelářích, veřejných prostorech apod. Také se uplatní při výkonu pomocných prací při přípravě pokrmů, při praní a žehlení prádla, při šití a opravách prádla, při práci na zahradě, při drobných pracích se dřevem a při výrobě bytových doplňků.

Vzdělávací proces přizpůsobujeme úrovni psychických a fyzických schopností žáků. Vzhledem k variabilitě schopností, úrovni vědomostí a dovedností respektujeme pedagogické zásady, zejména přiměřenosti a názornosti, uplatňujeme individuální přístupy odpovídající osobnostním specifikům žáků za přispění podpůrných opatření.

Organizace vzdělávání:

Vzdělávání se uskutečňuje **2 roky v denní formě**. Výuka je organizována tak, aby byly respektovány psychické, fyzické a sociální možnosti žáků, jejich individuální zvláštnosti a schopnosti.

Způsob ukončování vzdělávání a doklad o dosaženém stupni vzdělání:

Vzdělávání se ukončuje závěrečnou zkouškou, dokladem o dosaženém stupni vzdělání je vysvědčení o závěrečné zkoušce a výuční list. Jednotlivé samostatně klasifikované zkoušky se konají v pořadí: písemná zkouška, praktická zkouška z odborného výcviku a ústní zkouška. Obsah a organizace závěrečné zkoušky se řídí platnými předpisy. Úspěšným ukončením vzdělávacího programu žák získává střední vzdělání.

1.2. Žáci odborného učiliště

Pojetí tohoto ŠVP navazuje na ŠVP pro žáky s lehkým mentální postižením a přihlíží ke specifickým vzdělávacím potřebám těchto žáků.

Podmínky pro přijetí ke vzdělávání v odborném učilišti:

OU je určeno žákům, kteří:

- splnili povinnou školní docházku nebo úspěšně ukončili základní vzdělávání před splněním povinné školní docházky,
- jsou zdravotně způsobilí ke vzdělávání v tomto typu školy (potvrzuje odborný lékař na přihlášku),
- při přijímacím řízení splní podmínky pro přijetí prokázáním vhodných schopností, vědomostí, zájmů,
- mají doporučení od školského poradenského zařízení k zařazení do tohoto typu školy dle zdravotního postižení uchazeče.

O přijetí uchazeče ke vzdělávání ve střední škole rozhoduje ředitelka školy.

Náležitosti přihlášky ke vzdělávání

Součástí přihlášky ke vzdělávání jsou tyto doklady nebo jejich ověřené kopie:

- vysvědčení z posledních dvou ročníků, ve kterých uchazeč splnil nebo plní povinnou školní docházku, nebo z odpovídajících ročníků základní školy i po splnění povinné školní docházky,
- vysvědčení z posledních dvou ročníků, ve kterých uchazeč ukončil nebo ukončí základní vzdělávání, pokud uchazeč získal nebo získá základní vzdělání před splněním povinné školní docházky,
- lékařský posudek o zdravotní způsobilosti.

Závěrečné vysvědčení osvědčující ukončení základní školy před splněním povinné školní docházky, popřípadě řádného splnění povinné školní docházky, předloží uchazeč neprodleně po jeho vydání, pokud není vydáno v době podání přihlášky, nejpozději do dne, kdy se stane žákem školy.

1.3. Vybavení školy (Lidická ul.)

Prostorové, materiální a technické podmínky

Nově zrekonstruovaná budova školy má k dispozici 2 kmenové učebny, relaxační místnost, cvičnou kuchyň, modelářskou a keramickou dílnu, šatnu a dostatek sociálního zázemí. Učebny jsou velmi vkusně a funkčně vybaveny, působí rodinnou atmosférou. Škola má v jedné z kmenových tříd multimediální kout vybavený audiovizuální technikou, ve druhé

učebně je k dispozici kromě PC s připojením na internet také interaktivní tabule, současně má škola k dispozici dostatek přenosné audiovizuální techniky. Pro tělesně postižené žáky disponujeme i dostatečným množstvím pomocných technických komponent k PC (speciální tlačítka, upravené klávesnice, speciální klávesnice). Ve škole není tělocvična. Tělesná výchova žáků probíhá v pronajatých prostorách. Pro pracovní činnosti žáků je k dispozici dílna pro truhlářské, modelářské a jiné technické práce, dílna keramická vybavená hrnčířským kruhem i keramickou pecí a pozemky pro pěstitelské práce. Nově vybavena je učebna pro praní, šití a žehlení prádla. Vybavenost pomůckami a materiály pro pracovní činnosti je výborná.

Prostory pro odkládání obuvi a oděvů žáků jsou přiměřeně velké a dostatečně vybavené.

Pomůcky jsou uloženy ve skříních ve třídách. Pro ošetření úrazů slouží prostory relaxační místnosti, kde může zraněný setrvat pod odborným dozorem do doby poskytnutí další péče.

Na vysoké úrovni je vybavenost naší školy didaktickými pomůckami, speciálními rehabilitačními, reedukačními a kompenzačními pomůckami, pomůckami pro jednotlivé výchovy i terapie, v rámci možností jsme dobře vybaveni knihami i učebnicemi (dle aktuální nabídky prodejního trhu). Výborné materiální a technické vybavení školy v maximální možné míře umožňuje efektivní vyučování žákům se všemi typy zdravotního postižení, podporuje jejich aktivitu a tvořivost.

Podmínky pro hygienické, psychosociální a bezpečné vzdělávání

Režim organizace dne je přizpůsobován individuálním potřebám žáků – přihlížíme k jejich vyšší unavitelnosti, kompenzujeme ji častým střídáním činností, zařazováním relaxačních technik a přiměřeného pohybu. Individualitu žáků respektujeme také při volbě edukačních přístupů, metod i ve formách hodnocení žáků; potřeby žáků jsou pro nás prioritou. Stravovací a pitný režim je celodenně zajišťován školní jídelnou, která je v budově základní školy (zajišťujeme dopolední a odpolední svačinu, oběd a pitný režim).

Z pohledu zdravého prostředí učeben je možné pozitivně hodnotit vybavení nábytkem s možností jeho nastavení (židle, stoly), pro imobilní žáky jsou k dispozici speciální židle a lavice, polohovací vaky a jiné rehabilitační a technické pomůcky.

Ve škole platí zákaz kouření, pití alkoholu a používání jiných škodlivých a zdraví nebezpečných látek (viz školní řád); žáci jsou chráněni před úrazy pravidelným poučením o BOZ a vhodným příkladem dospělých. Jednou ročně dochází ke kontrolám pracoviště z hlediska BOZP, pravidelně je kontrolován pořádek a bezpečnost prostor školy, k dispozici je dostatek lékárníček, zaměstnanci jsou pravidelně proškoleni a přezkušováni z pravidel poskytování první pomoci. Žáky chráníme před sociálně patologickými jevy především množstvím aktivit v rámci Školního preventivního programu.

Vytváříme prostředí s příjemnou atmosférou zdravého učení a otevřeného partnerství s dostatkem úcty, tolerance, uznání a empatie. Žáci jsou hodnoceni s respektem k jejich individualitě, hodnocení je motivující, vychází z možností žáků. Žáci mají dostatek zpětné vazby od všech zaměstnanců školy, kteří jsou k jejich chybám a omylům tolerantní. Zaměstnanci respektují potřeby i problémy žáků vyplývající ze zdravotního postižení. Všestranný prospěch žáka je hlavním momentem při realizaci celého vzdělávání.

1.4. Pedagogický sbor

Ve škole pracují učitelé, speciální pedagogové, učitelé odborného výcviku, instruktoři praxe a asistenti. Většina učitelů je plně odborně a pedagogicky způsobilá pro práci ve speciální škole, ostatní si průběžně studium doplňují.

Odbornou komplexní péči o žáky zajišťují speciální pedagogové ve spolupráci s dalšími odborníky a specialisty: klinickou psychologkou, logopedkami, fyzioterapeutkami, odbornými lékaři – neurologem, rehabilitačním lékařem. Poradenský systém školy navíc tvoří další specialisté – výchovný poradce a metodik prevence sociálně patologických jevů. Ve škole pracuje specialista na ekologickou výchovu (koordinátor EVVO), specialista na vzdělávání autistů a další odborníci.

Tým pedagogických pracovníků školy je velmi aktivní s množstvím potřebných profesních dovedností a zájmem o práci. Většina pedagogů se dále sebevzdělává. Pozitivem pedagogického sboru je zastoupení učitelů – mužů. Většina učitelů také participuje na organizaci mimoškolních volnočasových aktivit žáků naší školy.

Vedení školy důsledně dbá na postupné zvyšování odborné kvalifikace pedagogických pracovníků. Umožňuje pedagogům další studium, zajišťuje jejich účast na seminářích a kurzech využitelných pro pedagogickou práci. Školní učitelská knihovna obsahuje odbornou, pedagogickou, speciálně pedagogickou a psychologickou literaturu, která je učiteli využívána pro vlastní studium.

Poradním orgánem ředitelky školy je pedagogická rada. Pedagogickou radu tvoří všichni pedagogičtí pracovníci školy. Záznamy z jejího jednání jsou povinnou dokumentací školy. Ředitelka projednává s pedagogickou radou všechny zásadní pedagogické dokumenty a opatření týkající se vzdělávací činnosti školy. Při svém rozhodování ředitelka školy přihlíží k názorům pedagogické rady.

Pedagogičtí pracovníci se v průběhu výchovných a vzdělávacích činností snaží vystupovat s pedagogickým taktem, působit na žáky vlastním příkladem, být pohotoví, iniciativní a tvořiví. Učitelé i vychovatelé prokazují znalosti základních pedagogických dovedností, mají přiměřenou autoritu, kterou žáci přijímají a respektují.

V pedagogickém sboru přetrvávají snahy o vytváření přátelské pracovní atmosféry.

1.5. Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce

Škola je zařazena do sítě škol zabývajících se **ekologií** – MRKEV, spolupracujeme se středisky ekologické výchovy SEVER, PAVUČINA, TEREZA, DIVIZNA a Eko centrem Paleta Pardubice.

Dlouhodobé projekty rozvíjíme v rámci **integračních aktivit**. Snažíme se o zapojení dětí se zdravotním postižením do společnosti dětí intaktních: ve spolupráci s několika základními a mateřskými školami organizujeme společná setkávání se sportovním či esteticko – kulturním obsahem, společné hry a oslavy svátků, tradic.

Již několik let připravujeme pro žáky školy turnaje ve **florbale**, které také každoročně v Danetě organizujeme pro žáky speciálních škol Královéhradeckého kraje. Záměrem je specializace na tento druh sportu a účast v soutěžích.

V oblasti kultury se zaměřujeme na rozvíjení hudebního talentu žáků. **Pěvecký sbor** Danetěáček přináší žákům uspokojení a radost, s úspěchem reprezentuje školu i na veřejnosti. Jednou ročně také organizujeme pro žáky naší školy **rehabilitační pobyty** – školy v přírodě, lyžařské kurzy.

Tým pracovníků školy kontinuálně spolupracuje na tvorbě mnoha projektů a přípravě grantových žádostí. Ty zasíláme na vybrané úřady a nadace. Finance získané na základě kladně hodnocených projektů jsou pak využívány k nákupu speciálních pomůcek, speciálního nábytku, techniky, ale i k financování volnočasových aktivit pro žáky školy.

Mezinárodní spolupráci jsme navázali v roce 2009 prostřednictvím projektu **eTwinning** – Partnerství škol v Evropě. Prostřednictvím informačních a komunikačních technologií probíhá tzv. na dálku vzájemná spolupráce učitelů a realizace vzdělávacích projektů škol v rámci Evropské unie. Od roku 2009 jsme již v této oblasti získali vysoká ocenění, naposledy v květnu 2012 cenu nejvyšší – národní cenu za nejlepší projekt 2012. Dalším cílem této spolupráce je nadále posilovat toleranci k žákům se zdravotním znevýhodněním a prezentovat nejen školu, ale i naše město, kraj.

1.6. Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Základem spolupráce se zákonnými zástupci žáků je **každodenní komunikace** pedagogů s většinou rodičů, kteří žáky do školy zpravidla osobně doprovázejí. Rodiče mohou školu kdykoliv po dohodě s pedagogem navštívit, vedení školy i jednotliví odborníci mají stanovené konzultační hodiny. Po předchozí dohodě lze sjednat schůzku na konkrétní termín, jenž případnému zájemci o konzultaci vyhovuje. Pravidelně čtyřikrát ročně škola organizuje rodičovské schůzky, většinou formou individuálních **konzultací** rodičů s učiteli. Mimo tyto schůzky se koná zpravidla jednou ročně **společná schůzka** všech rodičů s vedením školy a se všemi pedagogy. Každý rok také otevíráme školu veřejnosti v rámci **Dní otevřených dveří**. Tato aktivita bývá často propojena s uspořádáním výstavy prací žáků. Nepravidelně organizujeme **slavnostní setkání** s rodiči – u příležitosti zahájení školního roku, Vánoc, Dne dětí, slavnostního ukončení školního roku apod. V jednotlivých třídách se rozvíjejí i další formy spolupráce s rodiči – **setkání spojená s tvorbou individuálních vzdělávacích plánů**, společensko-pracovní setkání apod.

Další formou spolupráce, kterou škola vyvíjí, je pravidelné vydávání informační o bulletinu – **časopisu Listy Danety**, ve kterém rodiče nacházejí užitečné informace a termíny konání akcí ve škole, zprostředkovaně se seznamují s průběhem realizovaných aktivit i všedních dnů v Danetě, a to jak očima pedagogů, tak i dětí, které do časopisu přispívají. Pro rodiče organizujeme **školení, semináře a besedy** s odborníky, upozorňujeme je na zajímavé akce pořádané jinými organizacemi, předáváme letáky s nabídkami aktivit, které se dotýkají péče o zdravotně postižené, půjčujeme odborný tisk. O činnosti školy jsou rodiče i širší veřejnost informováni také prostřednictvím webových stránek školy.

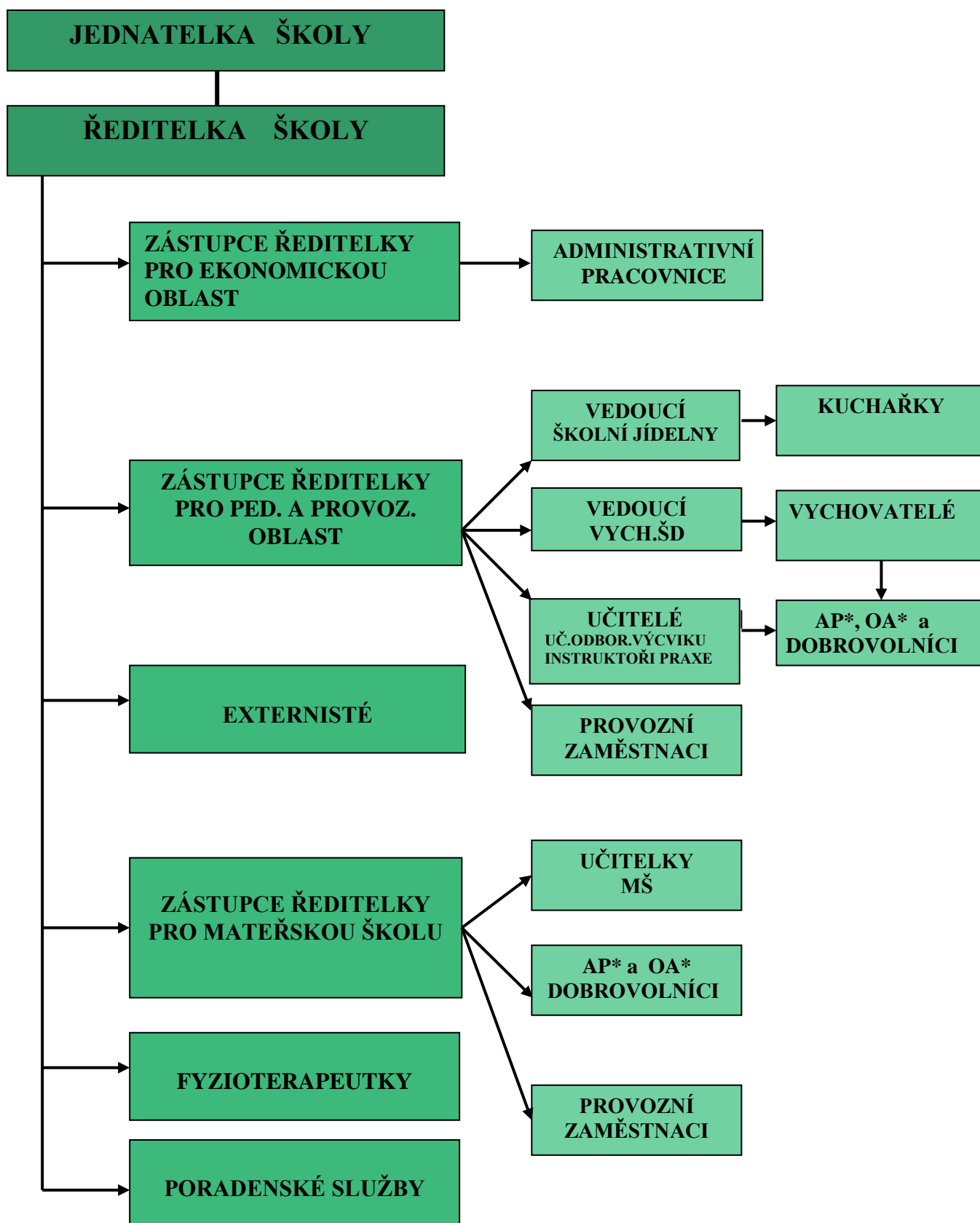
Ve škole byla ke dni 1. ledna 2006 zřízena **školská rada**, která zasedá minimálně 2x ročně a aktivně spolupracuje s vedením školy i s rodiči.

Spolupráce školy s dalšími subjekty:

1. spolupráce s **Univerzitou Hradec Králové, Univerzitou Pardubice a Lékařskou fakultou UK Praha** – praxe studentů z pedagogických a lékařských fakult – jsme fakultním pracovištěm Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové, studenti se podílí na výrobě pomůcek pro žáky, na realizaci projektů,
2. spolupráce se **SOŠ Stěžery** – průběžné i souvislé praxe studentů,
3. spolupráce se **Střední zdravotnickou a vyšší zdravotnickou školou Hradec Králové** – akce pro žáky školy – Zdravé zuby, exkurze studentů, praxe studentů,
4. individuální praxe studentů z dalších středních, vyšších a vysokých škol,
5. integrační spolupráce se **ZŠ Praskačka, se ZŠ Smiřice**,
6. spolupráce a vzájemná výměna zkušeností s ostatními speciálními školami,
7. spolupráce s **SPC pro zrakově postižené HK, SPC pro žáky s více vadami Náchod**,
8. spolupráce s **rehabilitačním lékařem** – pravidelné kontroly – supervize rehabilitace dětí, instruuje fyzioterapeutky, pedagogy i rodiče,

9. spolupráce s **Mgr. Evou Mílkovou** – chirofonetika,
10. spolupráce s **Policíí ČR a s Celní správou ČR** v rámci preventivních aktivit,
11. spolupráce s **Centrem pro zdravotně postižené v Hradci Králové,**
12. spolupráce se **Sdružením rodičů a přátel zdravotně postižených Daneta a Zařízením pro zdravotně postižené Daneta,**
13. spolupráce se **Středisky ekologické výchovy Sever, Tereza, Pavučina, Divizna, s Ekocentrem Paleta Pardubice,** jsme zařazeni do ekologické sítě **Mrkev,**
14. spolupráce s **Městskými lesy Hradec Králové** – projekt Lesní pedagogika, spolupráce v oblasti EVVO,
15. spolupráce se **Školským zařízením pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Královéhradeckého kraje** – praxe studentů kurzů Asistent pedagoga
16. spolupráce s **Chráněnými dílnami Daneta** - praxe.

1.7. Organizační schéma školy

OA* - osobní asistent AP* - asistent pedagoga

2. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

2.1 Zaměření školy, pojetí vzdělávání, cíle, formy a metody

„V péči o štěstí druhého nacházíme své vlastní“

Platón

- Střední vzdělávání rozvíjí vědomosti, dovednosti a schopnosti, postoje, a hodnoty získané v základním vzdělávání důležité pro osobní rozvoj žáků a poskytuje obsahově širší vzdělávání.
- Střední vzdělávání vytváří předpoklady pro plnoprávný osobní a občanský rozvoj a přípravu na výkon povolání nebo pracovní činnosti.
- Střední vzdělávání žákům umožňuje osvojení vědomostí a dovedností potřebných k výkonu konkrétních jednoduchých činností v různých profesních oblastech i v každodenním životě a je v souladu s individuálními potřebami a psychickými i fyzickými možnostmi žáků.
- Důraz klademe na vypěstování kladného vztahu k práci, na rozvoj komunikačních dovedností, výchovu ke zdravému životnímu stylu, dosažení maximální možné míry samostatnosti a posílení sociální integrace.
- Střední vzdělávání rozvíjí klíčové kompetence žáků získané na úrovni základního vzdělávání a utváří odborné kompetence dle tohoto ŠVP.
- Vzdělávací program odborného učiliště umožňuje získání všeobecných a odborných vědomostí a manuálních a intelektových dovedností potřebných k vykonávání povolání v provozních službách. Při sestavování a naplňování ŠVP je respektována snaha o vybavení absolventa takovými znalostmi, dovednostmi a postoji, které mu umožní dobré uplatnění na trhu práce. Při sestavování obsahu vzdělávání jsou respektovány požadavky sociálních partnerů příslušné odbornosti. Učivo odborných předmětů je vybráno s ohledem na možnosti pracovního uplatnění absolventa v různých typech provozních jednotek v regionu.
- Cílem vzdělávacího programu je poskytnout žákům určité množství všeobecných a odborných poznatků a dovedností pro práci v domácnostech, v ubytovacích a jiných zařízeních a na chráněných pracovištích rukodělného typu. Všeobecně vzdělávací předměty rozšiřují a prohlubují všeobecné znalosti a dovednosti žáka a vytvářejí předpoklady pro odborné vzdělávání.
- Příprava žáků je organizována jako dvouleté denní studium. Praktické a teoretické vyučování probíhá podle rozvrhu hodin.

Stěžejním cílem naší střední školy v oboru provozní služby je:

- rozšiřovat a prohlubovat u žáků poznatky získané v základním vzdělávání;
- poskytovat žákům dostatečně širokou, odbornou komplexní péči s využitím reedukačních, kompenzačních a rehabilitačních metod, prostřednictvím těchto metod kompenzovat důsledky zdravotního znevýhodnění žáků;
- v maximálně možné míře připravit žáky pro samostatný praktický život a motivovat je k dalšímu vzdělávání;

- vést žáky k vytváření odpovědného přístupu k plnění svých povinností a k respektování stanovených pravidel;
- vést žáky k trvalému a pečlivému přístupu k týmové i samostatné práci;
- vést žáky k využívání komunikačních dovedností, používat vhodnou komunikaci;
- u každého žáka rozpoznávat a v co nejširší míře rozvíjet jeho potenciál, učit ho vědomostem a dovednostem, které mu usnadní a zpestří budoucí život;
- pomoci najít žákovi cestu k určité míře seburčení a seberealizace;
- podporovat u žáků zdravé sebevědomí a vědomí vlastní užitečnosti;
- učit žáky rozvíjet vyvážené a adekvátní mezilidské vztahy;
- maximálně rozvíjet osobní kompetence žáků, podporovat jejich schopnosti, dovednosti, zájmy, talent, formovat jejich postoje;
- pro edukaci vytvářet příjemné prostředí vzájemné tolerance, spolupráce a pochopení;
- směřovat žáky k osvojování si poznatků a pracovních postupů a připravovat je k vykonávání pracovních činností podle jejich schopností;
- u žáků s nízkou možností pracovního uplatnění pomoci s hledáním alternativních možností životní seberealizace;
- rozvíjet u našich žáků šetrný a ohleduplný přístup k životnímu prostředí;
- učit žáky vnímat a chránit zdraví jako vyvážený stav duševní, fyzické a sociální pohody;
- preferovat individuální přístup k žákům na základě jejich zvláštností a potřeb;
- vytvářet vhodné podmínky pro vzdělávání žáků s různým rozsahem postižení, využívat všech dostupných metodických postupů, způsobů výuky i moderních didaktických pomůcek.

Metody a formy výuky

Jsou voleny s ohledem na obsah konkrétního učiva a výsledků vzdělávání, kterých se má dosáhnout. Učitelé volí metody podle svých potřeb a zkušeností a s ohledem na charakter vyučovaného předmětu. Uplatňují vhodnou motivaci, která stimuluje práci žáků a nejčastěji se opírá o zájem o zvolený obor vzdělání s výučním listem. Podobně aplikační příklady jsou vybírány tak, aby se týkaly problematiky odborných předmětů. Důraz je kladen na podporování samostatné práce žáků, především na osobní zodpovědnost a samostatnost, schopnost kooperace a týmové spolupráce se záměrem odpovídajícího sebehodnocení a poznání svých možností a ovlivňování žakovských postojů – samostatné práce žáků, skupinové práce, brainstorming, referáty, prezentace písemné, ústní a jiné, společné hodnocení, analýza výsledků.

Důležitou složkou **teoretické výuky** je používání názorných pomůcek v různé formě, které žákovi usnadňují pochopení učiva, jako vzorky, nástěnné obrazy, zvukové nahrávky, instruktážní a výukové video, exkurze. K procvičování a upevňování učiva se využívají různé formy ústních, písemných a praktických cvičení, soutěže, simulační metody, projekty apod. Velký důraz je kladen na vytváření mezipředmětových vazeb, které rozšiřují klíčové kompetence žáka. Součástí výuky jsou besedy s odborníky, návštěvy výstav a koncertů, odborné exkurze, soutěže, skupinové projekty a různé formy zapojení žáků do prezentačních akcí školy.

Praktické vyučování umožňuje žákům využití teoretických poznatků v praxi, ověření a rozšíření odborných znalostí a utváření dovedností potřebných pro daný obor tak, aby žák získal jistotu při provádění praktických činností, byl samostatný, dokázal prakticky použít nabyté znalosti při řešení a plnění praktického úkolu. Žáci jsou vedeni k odpovědnosti za plnění úkolů a kvalitu vykonané práce jednotlivce i kolektivu. Používané metody rozvíjí komunikační dovednosti, estetické cítění, upevňování pracovních návyků. Metody odborného

výcviku jsou doplněny o návštěvy odborných pracovišť, exkurze, kurzy. Dle možností je do učebního plánu zařazována pravidelná praxe na smluvním chráněném pracovišti.

Praktické vyučování se uskutečňuje ve škole nebo na pracovištích fyzických nebo právnických osob, která mají oprávnění k činnosti související s daným oborem vzdělání a uzavřela se školou smlouvu o obsahu a rozsahu praktického vyučování a podmínkách jeho konání.

Na žáky se při praktickém vyučování vztahují ustanovení zákoníku práce, která upravují pracovní dobu, bezpečnost a ochranu zdraví při práci, péči o zaměstnance a pracovní podmínky žen a mladistvých, a další předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci.

Realizace bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární prevence

Škola je při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb povinna přihlížet k základním fyziologickým potřebám žáků a vytváří podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku sociálně patologických jevů.

Škola zajišťuje bezpečnost a ochranu zdraví žáků při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb a poskytuje žákům nezbytné informace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví.

Škola vede evidenci úrazů žáků, k nimž došlo při činnostech uvedených výše, vyhotovuje a zasílá záznam o úrazu stanoveným orgánům a institucím.

Konkrétní opatření k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků jsou uvedena v interních předpisech školy.

Problematika bezpečnosti práce, hygieny práce a požární ochrany je součástí teoretického i praktického vyučování. Vychází z požadavků platných právních předpisů.

Škola provádí technická a organizační opatření k eliminaci rizik spojených s výchovně vzdělávacím procesem. Se všemi riziky jsou žáci podrobně seznámeni.

2.2. Profil absolventa odborného učiliště Provozní služby

Absolvent OU provozní služby, vzdělávaný dle tohoto ŠVP, by měl v rámci svých možností a schopností po ukončení vzdělávání:

- využívat získané dovednosti a znalosti v osobním i pracovním životě;
- mít vytvořeny základní stereotypy práce a chování, které uplatní v životních situacích a v profesním životě;
- být motivován účastnit se profesního společenského a kulturního života;
- uplatňovat základní společenská pravidla a normy;
- znát svá práva a povinnosti;
- zvládat jednoduché manuální dovednosti a jednoduché pracovní činnosti vhodné pro pomocné práce v různých profesních oblastech:
 - provádět úklid v ubytovacích zařízeních, kancelářích, veřejných prostorách, v sociálních a zdravotnických zařízeních,
 - připravovat jednoduché pokrmy a nápoje,
 - ovládat základy šití a oprav prádla,
 - tvořit bytové doplňky či jejich komponenty,
 - zvládat jednoduché práce se dřevem,
 - ovládat praní a žehlení prádla a oděvů,
 - pečovat o rostliny, zahrádku a drobná domácí zvířata;
- využívat praktické dovednosti při plnění požadavků podporovaného zaměstnání či chráněných dílen;

- znát možnosti svého pracovního uplatnění;
- při práci dodržovat základní hygienické návyky; prvky BOZP, předpisy požární ochrany a ostatní normy a předpisy;
- být schopen chovat se v krizových situacích ohrožujících život a zdraví člověka a účinně vyhledat pomoc kompetentní osoby;
- chránit své zdraví i zdraví jiných;
- být schopen spolupráce v pracovní skupině;
- respektovat práci a úspěchy druhých;
- být schopen zhodnotit výsledky své práce a přijmout hodnocení druhých;
- vhodným způsobem vyjádřit své potřeby, názory a požadavky;
- chránit životní prostředí;
- být schopen elementárně pracovat s moderními komunikačními prostředky.

Uplatnění absolventa:

Absolventům se v rámci jejich individuálních schopností nabízí možnost uplatnit se při úklidu ve zdravotnických a sociálních zařízeních, v ubytovacích zařízeních, kancelářích, veřejných prostorách apod. Také se uplatní při výkonu pomocných prací při přípravě pokrmů, při praní a žehlení prádla, při šití a opravách prádla, při práci na zahradě, při drobných pracích se dřevem a při výrobě bytových doplňků.

Očekávané kompetence absolventa:

Kompetence absolventa

Vzdělávání v oboru směřuje v souladu s cíli středního odborného vzdělávání k tomu, aby si žáci vytvořili, na úrovni odpovídající jejich schopnostem a učebním předpokladům, následující klíčové a odborné kompetence. Klíčové kompetence navazují na klíčové kompetence osvojované na základní škole a dále se prohlubují.

Klíčové kompetence

a) Kompetence k učení

Vzdělávání směřuje k tomu, aby absolventi byli schopni podle svých schopností a možností efektivně se učit, vyhodnocovat dosažené výsledky a pokrok a reálně si stanovovat potřeby a cíle svého dalšího vzdělávání,

tzn. že absolventi by měli:

- mít pozitivní vztah k učení a vzdělávání;
- ovládat adekvátní techniku učení, umět si vytvořit vhodný studijní režim a podmínky;
- ovládat práci s textem, umět vyhledávat a zpracovávat informace;
- s porozuměním poslouchat mluvené projevy (např. výklad, přednášku, proslov aj.), pořizovat si poznámky;
- využívat ke svému učení různé informační zdroje, včetně zkušeností svých i jiných lidí;
- sledovat a hodnotit pokrok při dosahování cílů svého učení, přijímat hodnocení výsledků učení od jiných lidí;
- znát možnosti svého dalšího vzdělávání, zejména v oboru a povolání.

b) Kompetence k řešení problémů

Vzdělávání směřuje k tomu, aby absolventi byli schopni podle svých schopností a možností samostatně řešit běžné pracovní i mimopracovní problémy,

tzn. že absolventi by měli:

- porozumět zadání úkolu nebo rozpoznat jádro problému, získat informace potřebné k řešení problému buď samostatně nebo s vedením jiných lidí navrhnout způsob řešení;
- volit prostředky a způsoby (pomůcky, metody a techniky) vhodné pro splnění jednotlivých aktivit, využívat zkušeností a vědomostí nabytých dříve;
- spolupracovat při řešení problémů s jinými lidmi (týmové řešení).

c) Komunikativní kompetence

Vzdělávání směřuje k tomu, aby absolventi byli schopni podle svých schopností a možností vyjadřovat se v písemné i ústní formě v různých učebních, životních i pracovních situacích, tzn. že absolventi by měli:

- vyjadřovat se přiměřeně účelu jednání a komunikační situaci v projevech mluvených i psaných a vhodně se prezentovat při oficiálním jednání (např. při jednání se zaměstnavatelem, na úradech apod.);
- formulovat své myšlenky srozumitelně;
- naslouchat pozorně druhým, tzn. vyjadřovat se přiměřeně tématu diskuse;
- zpracovávat věcně správně a srozumitelně přiměřeně náročné texty na běžná i odborná témata, pracovní a jiné písemnosti (žádosti a podání na instituce, zaměstnavatelům apod., strukturovaný životopis, vyplňovat formuláře aj.);
- vyjadřovat se a vystupovat v souladu se zásadami kultury projevu a chování.

d) Personální a sociální kompetence

Vzdělávání směřuje k tomu, aby absolventi byli připraveni podle svých schopností a možností stanovovat si na základě poznání své osobnosti přiměřené cíle osobního rozvoje v oblasti zájmové i pracovní, pečovat o své zdraví, spolupracovat s ostatními a přispívat k utváření vhodných mezilidských vztahů, tzn. že absolventi by měli:

- posuzovat reálně své fyzické a duševní možnosti, odhadovat důsledky svého jednání a chování v různých situacích;
- stanovovat si cíle a priority podle své zájmové a pracovní orientace a životních podmínek;
- reagovat adekvátně na hodnocení svého vystupování a způsobu jednání ze strany jiných lidí, přijímat radu i kritiku;
- ověřovat si získané poznatky, zvažovat názory, postoje a jednání jiných lidí;
- mít odpovědný vztah ke svému zdraví, pečovat o svůj fyzický i duševní rozvoj, být si vědomi důsledků nezdravého životního stylu a závislostí;
- adaptovat se na měnící se životní a pracovní podmínky a být připraveni řešit své sociální i ekonomické záležitosti;
- pracovat v týmu a podílet se na realizaci společných pracovních a jiných činností;
- přijímat a odpovědně plnit svěřené úkoly;
- přispívat k vytváření vstřícných mezilidských vztahů a k předcházení osobním konfliktům a diskriminaci;
- být finančně gramotný.

e) Občanské kompetence a kulturní povědomí

Vzdělávání směřuje k tomu, aby absolventi uznávali podle svých schopností a možností hodnoty a postoje podstatné pro život v demokratické společnosti a dodržovali je, jednali v souladu s udržitelným rozvojem a podporovali hodnoty národní, evropské i světové kultury, tzn. že absolventi by měli:

- jednat odpovědně a samostatně nejen ve vlastním, ale i ve veřejném zájmu;

- dodržovat zákony, respektovat práva a osobnost druhých lidí (popř. jejich kulturní specifika) a oprostít se od nesnášenlivosti, xenofobie a diskriminace;
- jednat v souladu s morálními principy a zásadami společenského chování, přispívat k uplatňování hodnot demokracie;
- uvědomovat si – v rámci plurality a multikulturního soužití – vlastní kulturní, národní a osobnostní identitu, přistupovat s aktivní tolerancí k identitě druhých;
- zajímat se o politické a společenské dění u nás a ve světě;
- chápat význam životního prostředí pro člověka a jednat v duchu udržitelného rozvoje;
- uznávat hodnotu života, uvědomovat si odpovědnost za vlastní život a spoluodpovědnost při zabezpečování ochrany života a zdraví ostatních;
- uznávat tradice a hodnoty svého národa, chápat jeho minulost i současnost v evropském a světovém kontextu;
- podporovat hodnoty místní, národní, evropské i světové kultury.

f) Kompetence k pracovnímu uplatnění

Vzdělávání směřuje k tomu, aby absolventi byli schopni podle svých schopností a možností využívat svých osobnostních a odborných předpokladů pro úspěšné uplatnění ve světě práce, pro budování a rozvoj své profesní kariéry a s tím související potřebu celoživotního učení,
tzn. že absolventi by měli:

- mít odpovědný postoj k vlastní profesní budoucnosti, a tedy i vzdělávání; uvědomovat si význam celoživotního učení a být připraveni přizpůsobovat se měnícím se pracovním podmínkám;
- mít přehled o možnostech uplatnění na trhu práce v daném oboru;
- mít reálnou představu o pracovních, platových a jiných podmínkách v oboru a o požadavcích zaměstnavatelů na pracovníky a umět je srovnávat se svými představami a předpoklady;
- umět získávat a vyhodnocovat informace o pracovních i vzdělávacích příležitostech, využívat poradenských a zprostředkovatelských služeb jak z oblasti světa práce, tak vzdělávání;
- vhodně komunikovat s potenciálními zaměstnavateli;
- znát obecná práva a povinnosti zaměstnavatelů a pracovníků.

g) Matematické kompetence

Vzdělávání směřuje k tomu, aby absolventi byli schopni podle svých schopností a možností funkčně využívat matematické dovednosti v různých životních situacích,
tzn. že absolventi by měli:

- správně používat a převádět běžné jednotky;
- používat pojmy kvantifikujícího charakteru;
- číst různé formy grafického znázornění (tabulky, diagramy, grafy, schémata apod.);
- provádět reálný odhad výsledku řešení dané úlohy;
- rozpoznat základní tvary předmětů a jejich vzájemnou polohu v rovině i prostoru;
- aplikovat matematické postupy při řešení praktických úkolů v běžných situacích.

h) Kompetence využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a pracovat s informacemi

Vzdělávání směřuje k tomu, aby absolventi pracovali podle svých schopností a možností s osobním s osobním počítačem a jeho základním a aplikačním programovým vybavením, ale i s dalšími prostředky ICT a využívali adekvátní zdroje informací a efektivně pracovali s informacemi,

tzn. absolventi by měli:

- pracovat s osobním počítačem a dalšími prostředky informačních a komunikačních technologií;
- pracovat s běžným základním a aplikačním programovým vybavením;
- učit se používat nové aplikace;
- komunikovat elektronickou poštou;
- získávat informace z otevřených zdrojů, zejména pak s využitím celosvětové sítě Internet;
- pracovat s informacemi z různých zdrojů nesenými na různých médiích (tištěných, elektronických, audiovizuálních), a to i s využitím prostředků informačních a komunikačních technologií;
- uvědomovat si nutnost posuzovat rozdílnou věrohodnost různých informačních zdrojů a kriticky přistupovat k získaným informacím, být mediálně gramotní.

2.3. Odborné kompetence

a) Provádět úklid v ubytovacích zařízeních, kancelářích, veřejných prostorech, v sociálních a zdravotnických zařízeních, tzn. aby absolventi:

- používali vhodné čisticí prostředky a úklidové pomůcky;
- obsluhovali stroje a zařízení používané při úklidu a dodržovali přitom zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci;
- prováděli pravidelný (denní, týdenní) a generální úklid (mytí podlah a obkladů, čištění oken atd.) v ubytovacích zařízeních, v kancelářích, veřejných prostorech, v sociálních zdravotnických zařízeních.

b) Přípravovat jednoduché pokrmy a nápoje, dodržovat hygienické požadavky při jejich přípravě, tzn. aby absolventi:

- pomáhali při přípravě pokrmů;
- připravovali teplé nápoje;
- zabezpečovali inventář po jeho použití a vyčištění;
- používali a udržovali technická a technologická zařízení v gastronomickém provozu;
- dodržovali osobní hygienu a hygienu práce v průběhu pracovních činností;
- prováděli sanitaci, úklid a čištění zařízení a prostor pro výrobu pokrmů;
- skladovali suroviny a nápoje podle jejich druhů v souladu s hygienickými požadavky;
- prováděli úklid a čištění skladovacích prostor.

c) Ovládat šití a opravy prádla a bytových doplňků, tzn. aby absolventi:

- volili vhodný materiál s ohledem na požadované vlastnosti výrobku;
- prováděli základní údržbu a seřízení šicího stroje;
- opravovali prádlo a oděvy (zašívání, aplikace, začišťování);
- zhotovovali jednoduché výrobky (povlečení, závěsy, potahy).

d) Ovládat praní a žehlení prádla a oděvů, tzn. aby absolventi:

- třídili prádlo a oděvy pro praní podle druhu materiálu, barevnosti a stupně znečištění;
- používali vhodné prací prostředky;
- odstraňovali běžně dostupnými prostředky skvrny;
- dodržovali osobní hygienu a bezpečnost při práci v průběhu třídění, praní, sušení, žehlení, skládání a expedici;
- obsluhovali prací, sušicí a žehlící stroje.

e) **Zvládat výrobu některých bytových doplňků a základní práci se dřevem**, tzn. aby absolventi:

- podíleli se při výrobě bytových doplňků
- pomáhali při výrobě jednoduchých výrobků ze dřeva a dalších materiálů;
- podíleli se na balení hotových výrobků a znali možnosti jejich prodeje.

f) **Ovládat základní dovednosti při práci s keramikou**, tzn. aby absolventi:

- volili vhodný materiál s ohledem na požadované vlastnosti výrobku;
- zhotovovali jednoduché výrobky.

g) **Ovládat základní pěstitelské a chovatelské dovednosti**, tzn. aby absolventi:

- zvládali základní práce péče o rostliny a zahradu;
- znali základy ekologie;
- zvládali základní práce péče o drobná domácí zvířata.

h) **Dbát na bezpečnost práce a ochranu zdraví při práci**, tzn. aby absolventi:

- chápali bezpečnost práce jako nedílnou součást péče o zdraví své i spolupracovníků (i dalších osob vyskytujících se na pracovištích, např. klientů, zákazníků, návštěvníků);
- znali a dodržovali základní právní předpisy týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární prevence;
- osvojili si zásady a návyky bezpečné a zdraví neohrožující pracovní činnosti včetně zásad ochrany zdraví při práci u zařízení se zobrazovacími jednotkami (monitory, displeje apod.), rozpoznali možnost nebezpečí úrazu nebo ohrožení zdraví;
- znali systém péče o zdraví pracujících (včetně preventivní péče, uměli uplatňovat nároky na ochranu zdraví v souvislosti s prací, nároky vzniklé úrazem nebo poškozením zdraví v souvislosti s vykonáváním práce);
- byli vybaveni vědomostmi o zásadách poskytování první pomoci při náhlém onemocnění nebo úrazu a snažili se poskytnout první pomoc.

ch) **Usilovat o nejvyšší kvalitu své práce, výrobků nebo služeb**, tzn. aby absolventi:

- chápali kvalitu jako významný nástroj konkurenceschopnosti a dobrého jména podniku;
- dodržovali stanovené normy (standarty) a předpisy související se systémem řízení jakosti zavedeným na pracovišti;
- dbali na zabezpečování parametrů (standardů) kvality procesů, výrobků nebo služeb, zohledňovali požadavky klienta (zákazníka, občana).

i) **Jednat ekonomicky a v souladu se strategií udržitelného rozvoje**, tzn. aby absolventi:

- znali význam, účel a užitečnost vykonávané práce, její finanční, popř. společenské ohodnocení;
- zvažovali při plánování a posuzování určité činnosti (v pracovním procesu i v běžném životě) možné náklady, výnosy a zisk, vliv na životní prostředí, sociální dopady;
- efektivně hospodařili s finančními prostředky;
- nakládali s materiály, energiemi, odpady, vodou a jinými látkami ekonomicky a s ohledem na životní prostředí.

2.4. Zabezpečení výuky žáků s kombinací postižení

Péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v naší škole zajišťují speciální pedagogové ve spolupráci s celým poradenským systémem: SPC pro mentálně postižené, SPC pro zrakově postižené, klinický psycholog, neurolog, rehabilitační lékař, psychiatr, fyzioterapeuti, výchovný poradce, logopedi.

Koordinaci péče o žáka zajišťuje vždy třídní učitel.

Všem žákům je ve škole poskytován servis **komplexní rehabilitace = léčebná** (fyzioterapie, ergoterapie), **psychologická** (odborná psychologická péče, muzikoterapie, arteterapie, canisterapie, animoterapie), **výchovně vzdělávací** (speciálně pedagogická péče, tvorba IVP, POR, reedukace, kompenzace, rozvoj soběstačnosti, schopností a dovedností, rozvoj nadání, příprava na budoucí povolání, profesní poradenství, rozvoj zájmových aktivit – volnočasové aktivity), **sociální** (pomoc rodině) a **pracovní** (profesní příprava).

Podle potřeb žáků s těžším zdravotním postižením (např. kombinované vady) lze na základě žádosti rodičů obsah vzdělávání rozložit do více ročníků (prodloužit vzdělávání až o 2 roky) a zvolit individuální vzdělávací plán.

2.4.1. Péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Naše škola poskytuje vzdělávání žákům s **mentálním postižením** a zpravidla s dalším přidruženým zdravotním postižením nebo **více vadami**. Školní vzdělávací program je pro **žáky s mentálním postižením** již z obecného hlediska upraven tím, že:

- respektuje sníženou úroveň rozumových schopností, fyzické a pracovní možnosti, jakož i předpoklady žáků snížením nároků požadovaných vzdělávacích výstupů a obsahů,
- umožňuje uplatňování speciálně pedagogických metod, postupů, forem, prostředků vzdělávání a míru podpůrných opatření, s jejichž pomocí mohou žáci dosahovat výsledků, které odpovídají jejich maximálním možnostem – charakterizované ve výchovně vzdělávacích strategiích školy,
- umožňuje realizaci diferencovaného a individualizovaného vyučování (ŠVP tvoří podklad pro tvorbu IVP, POR), IVP i POR tvoří tým odborníků spolu s rodiči žáka,
- klade důraz na utváření klíčových kompetencí pracovních, sociálních, personálních a komunikativních,
- týdenní rozvrh hodin si vyučující může v případě potřeby flexibilně upravit, vždy ale se zachováním dané dotace hodin pro jednotlivé předměty za týden,
- ve vzdělávání je počítáno s působením asistenta,
- druh, stupeň a míra postižení jsou zohledněny při hodnocení žáka,
- vzdělávání a tvorba dokumentů jsou konzultovány se zákonnými zástupci žáků a s odborníky z oblasti pomáhajících profesí (SPC, psycholog, logoped, odborní lékaři).

Pokud má žák přidružené ještě další zdravotní postižení, jedná se o žáka s tzv. **kombinovaným postižením neboli více vadami**. Ve vzdělávání platí výše uvedené principy a k nim se dle dalších speciálních vzdělávacích potřeb žáka připojují další specifika a požadavky na vzdělávání. Obecně lze uvést tyto **další speciálně pedagogické postupy, formy a metody práce:**

a) Žáci se zrakovým postižením:

- cvičení prostorové orientace a samostatného pohybu,
- zraková stimulace,
- práce s optickými pomůckami,
- práce a komunikace prostřednictvím reálných předmětů a jejich zmenšenin,
- práce a komunikace s využitím reliéfních obrázků,
- nácvik čtení a psaní Braillova písma (dle stupně MR),
- kompenzační cvičení pro rozvoj hmatu, sluchu, čichu a chuti,
- cvičení pro rozvoj tzv. vyšších kompenzačních činitelů (tj. kognitivních funkcí),
- nácvik práce s počítačem (SW pro zrakově postižené, speciální klávesnice),
- nácvik práce s kompenzačními pomůckami pro rozvoj sebeobsluhy (např. ColorTest, hladinka, hodinky pro nevidomé, kuchyňské váhy pro nevidomé, slepecká hůl, šablona pro manipulaci s penězi, reliéfní tiskárna atp.).

b) Žáci s tělesným postižením:

- pravidelná fyzioterapie, handling,
- používání terapeutických technik v průběhu celého vyučování (Bazální stimulace, animoterapie, míčkování, doteková terapie, aromaterapie, artefietika, popř. prvky arteterapie apod.),
- stimulace rozvoje motoriky, aktivizace,
- stimulace rozvoje propriocepce, vnímání tělesného schématu, taktilního vnímání, vizuomotorické koordinace, grafomotoriky,
- rozvíjení sebeobsluhy,
- nácvik práce na PC (s využitím kompenzačních pomůcek),
- nácvik užívání kompenzačních a lokomočních pomůcek,
- cvičení pro rozvoj samostatné lokomoce.

c) Žáci s poruchami autistického spektra (PAS):

- potřeba systému a systematické výchovy specializované na autismus-strukturované učení,
- časový rozvrh (pracovní programy, denní plány) - rytmus, řád, vizualizace,
- speciálně upravený prostor pro činnosti- preventivní intervence přizpůsobením prostředí,
- názorné vnímání a názorná organizace práce- vizualizace, struktura,
- využití názorných pomůcek,
- struktura činností a jejich vliv na komunikaci,
- prvky TEACCH programu,
- diagnóza a diferenciální diagnóza (prvky CARS – test pro diagnózu autismu),
- použití prvků PEP-R : od výsledků testu k individualizovanému programu,
- vytvoření edukačně-hodnotícího profilu žáka s poruchou autistického spektra,
- individuální vzdělávací program,
- nácvik komunikace,
- nácvik sociálních, volnočasových, percepčních, vizuomotorických a pracovních dovedností specificky uzpůsobujeme žákovi dle jeho potřeb – pocit bezpečí,
- adaptivní intervence (zmenšení rizika vzniku problémového chování) – odstranění agresivity, autoagrese, stereotypního chování, ulpívání, rituálů, afektivních záchvatů,
- nácvik samostatnosti a sebeobsluhy,
- využití metod alternativní komunikace,
- nácvik sociálních dovedností a pracovního chování.

Volba a kombinace postupů, metod a forem práce závisí na věku žáka, možné míře spolupráce žáka, na jeho verbální vybavenosti, na schopnosti porozumět mluvené řeči. Dále musíme zohlednit vrozené charakterové vlastnosti žáka, výchovný styl rodičů, tíži autistické poruchy, atp.

Principy strukturovaného učení:

- individuální přístup,
- strukturalizace,
- vizualizace (zviditelnění).

d) Žáci s narušenou komunikační schopností:

U všech žáků školy s mentálním a kombinovaným postižením je využívána (obecně):

- stimulace verbální komunikace (diagnostika, terapie, prevence),
- AAK,
- orofaciální regulační terapie,
- koncept bazální stimulace,
- strukturované učení,
- metoda osvojování sociálního a globálního čtení.

Dále:

- individuální přístup (individuální logopedická péče zařazena co nejčastěji),
- komplexní (týmový) přístup (speciální pedagog-logoped-fyzioterapeut-rodič),
- princip vývojovosti (imitace fyziologického vývoje řeči),
- princip využití technických pomůcek,
- princip polysenzorického přístupu (využití všech smyslů – podpora rozvoje řeči),
- princip využití technických pomůcek,
- princip preferování obsahové stránky řeči před formální a zvukovou,
- princip sociálního aspektu řeči.

U žáků s tělesným postižením a vadou řeči:

- stimulace verbální komunikace (diagnostika, terapie, prevence),
- AAK (předmětová komunikace; fotografie, obrázky, piktogramy – komunikační tabulky, portfolia),
- polohování,
- orofaciální regulační terapie,
- koncept bazální stimulace,
- metoda osvojování sociálního a globálního čtení.

U žáků se zrakovým postižením a vadou řeči:

- stimulace verbální komunikace (diagnostika, terapie, prevence),
- AAK (předmětová komunikace; reliéfní obrázky),
- orofaciální regulační terapie.

U žáků s PAS a vadou řeči:

- stimulace verbální komunikace (diagnostika, terapie, prevence),

- AAK (předmětová komunikace; fotografie, obrázky, piktogramy – komunikační tabulky, portfolia; VOKS),
- globální metoda čtení,
- strukturované učení.

V celé škole využíváme **těchto kompenzačních a didaktických pomůcek**:

• **Pomůcky pro žáky s poruchou motoriky (tělesným postižením):**

Kompenzační pomůcky:

- pro vykonávání běžných činností (držáky úchopu, speciální nůžky, speciální štětce, protiskluzové podložky,...),
- pomůcky pro příjem potravy (speciální lžice, límec na krmení, okraj talíře, speciální nádoby na pití, brčka,...),
- pomůcky pro hygienu (madla, zvedáky,...).

Speciální židle a sedačky (TOBI, ARIS, speciální židle a lavice, fixační pomůcky).

Polohovací pomůcky (polohovací válce, kvádry, klíny, polohovací vaky, polohovací hadi, abdukční klíny, matrace, perličkové pomůcky,...).

Pomůcky pro samostatnou lokomoci (chodítka, ...).

Vozíky (běžné mechanické, polohovací, ortézy do vozíků).

Pomůcky pro překonávání bariér (schodolez, závěsný přepravní systém,...).

Pomůcky pro taktilní a vibrační stimulaci (rukavice z různého materiálu, míčky, hra na hlazení, masážní přístroje,...).

Pomůcky pro LTV a rehabilitaci (Terapi-master, rehabilitační míče, nestabilní plochy, balanční podložky, úseče, perličková koupel, masážní přístroje, rotoped, motomed, Vojtův stůl, overbaly, posilovací gumy, parapodium – vertikalizační stojan, vertikalizační přístroj Leckley, perličková koupel na nohy, masážní vibrační podložky, gelové vyhřívateľné polštářky).

Pomůcky pro relaxaci (bazén s kuličkami, relaxační vaky, rehabilitační síť, houpačka...).

• **Pomůcky pro žáky s mentálním postižením:**

- jednoduché didaktické pomůcky,
- speciální pomůcky pro rozvoj smyslového vnímání, zrakové a sluchové percepce,
- názorné pomůcky pro stimulaci kognitivního vývoje,
- názorné obrázky,
- pomůcky pro rozvoj komunikace,
- pomůcky pro muzikoterapii, arteterapii, atp.,
- pracovní sešity, učebnice, specializovaný software.

Zejména u dětí se středně těžkou nebo těžkou mentální retardací se také běžně používají pomůcky pro děti s poruchou motoriky (viz výše).

• **Pomůcky pro žáky s PAS:**

- pro rozvoj zrakového vnímání,
- pro rozvoj sluchového vnímání,
- pro rozvoj hmatového vnímání,
- pro rozvoj hrubé motoriky,
- manipulační pomůcky,
- pomůcky pro strukturované vyučování,
- pomůcky pro vizualizaci (např. času...).

- **Pomůcky pro žáky s vadami zraku:**

- Pichtův psací stroj,
- audiokazety s umělými a přírodními zvuky,
- světelný stůl,
- laserové ukazovátko,
- hladinka,
- konturované obrázky,
- reflexní barvy,
- protiskluzná podložka,
- kreslenka,
- fólie ke kreslence,
- slepecká hůl,
- hmatové knihy,
- reliéfní tepelná tiskárna,
- šestibod,
- dymo kleště pro bodové písmo,
- Braillovo písmo,
- váhy s hlasovým výstupem,
- speciální učebnice pro nevidomé,
- diktafon.

- **Pomůcky pro žáky s narušenou komunikační schopností**

- logopedické zrcadlo,
- logopedické špátle,
- rotavibrátor,
- kazetový magnetofon,
- pěnové míčky pro orofaciální stimulaci,
- Orffovy nástroje (rozvoj sluchového vnímání),
- bublifuk, polystyrenové kuličky atp. (dechová cvičení, nácvik mechanismu dýchání),
- logopedické SW programy (např. Altík, Méd'a, SpeechViewer, Piktogramy),
- CD,
- soubor reálných předmětů (předmětová komunikace),
- obrazový materiál,
- odborné logopedické publikace.

Mnoho pomůcek si vyrábějí sami pedagogové na míru konkrétním žákům a jejich potřebám.

2.4.2. Poradenské služby

Poradenské služby ve škole jsou poskytovány žákům školy, jejich zákonným zástupcům a pracovníkům školy. Tyto služby jsou poskytovány bezplatně. Mimo poradenských pracovníků školy se na zajištění odpovídajících poradenských služeb podílejí příslušná školská poradenská zařízení, případně další instituce (poradenské, zdravotnické, orgány státní správy a samosprávy, apod.).

Poradenská činnost školy

Poradenská činnost školy se zaměřuje zejména na:

- vytváření vhodných podmínek pro zdravý tělesný, psychický a sociální vývoj žáků a pro zmírnování důsledků zdravotního postižení a prevenci jeho vzniku,
- pomoc při naplňování vzdělávacích potřeb žáků a rozvíjení jejich schopností, dovedností a zájmů v průběhu vzdělávání, včetně rozvoje nadání dětí,
- depistáž a diagnostiku dle profesního zaměření a kvalifikace jednotlivých pracovníků,
- přímou práci s žáky v těch oblastech, kde jejich speciální vzdělávací potřeby vyžadují takové znalosti či dovednosti, které přesahují kompetence pedagogů či speciálních pedagogů (např. intervence psychologa, logopeda, apod.),
- prevenci a řešení výukových a výchovných obtíží, sociálně patologických jevů a dalších problémů souvisejících se vzděláváním,
- vytváření vhodných podmínek, forem a způsobů práce pro žáky, kteří jsou příslušníky národnostních menšin, žáky z jiného kulturního prostředí a žáky se sociálním znevýhodněním,
- vhodnou volbu vzdělávací cesty, kariérové poradenství a možnosti pozdějšího uplatnění žáků školy,
- rozvíjení pedagogicko-psychologických a speciálně pedagogických znalostí a profesních dovedností pedagogických pracovníků školy,
- pomoc zákonným zástupcům a jejich dalším rodinným příslušníkům, kteří se podílejí na výchově žáků školy,
- spolupráci se školskými poradenskými zařízeními.

Pracovníci poskytující poradenské služby

Poradenskou činnost ve škole koordinuje ředitelka školy, která stanovuje kompetence jednotlivých pracovníků, náplň a rozsah poskytovaných služeb a za poskytované služby odpovídá.

- *poradenští pracovníci školy:*
 - **výchovný poradce/speciální pedagog,**
 - **školní metodik prevence,**
 - **školní psycholog.**

Náplň práce těchto pracovníků je stanovena Vyhláškou o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních (č. 72/2005 ve znění pozdějších předpisů) a přílohou č. 3 této vyhlášky.

- *další pracovníci školy, kteří se podílejí na poskytování poradenských služeb:*
 - **logopedka**
 - mimo diagnostiky, terapie a prevence narušených komunikačních schopností žáků poskytuje poradenskou pomoc (včetně instruktáže) zákonným zástupcům žáků školy a metodickou pomoc pracovníkům školy při práci s žáky s narušenou komunikační schopností.
 - **fyzioterapeutka**
 - poskytuje poradenskou pomoc zákonným zástupcům žáků školy a metodickou pomoc pracovníkům školy při práci s žáky s tělesným postižením (např. handling, stimulace rozvoje motorických schopností, prevence vzniku sekundárních obtíží, apod.),
 - podílí se na instruktáži při ncviku používání kompenzačních pomůcek.
 - **třídní učitel**
 - iniciuje a koordinuje poradenskou činnost směřující k žákům třídy,
 - je garantem spolupráce poradenských pracovníků se zákonnými zástupci žáků.

- *externí spolupracovníci školy:*

Tito specialisté jsou využíváni tehdy, když odbornou pomoc nemohou poskytnout poradenští pracovníci školy nebo školského poradenského zařízení. Jedná se zejména o lékaře a další zdravotnické pracovníky (např. psychiatr, ortoped, rehabilitační lékař, neurolog).

Dle potřeby zajistí konzultace dalších odborníků výchovný poradce školy na základě žádosti pedagogických pracovníků školy nebo vedení školy.

Časová a prostorová dostupnost služeb

Poradenští pracovníci školy a logopedky mají pevně stanoveny konzultační hodiny pro žáky a rodiče a pro pracovníky školy. Ve svých konzultačních hodinách je poradenský pracovník pro uvedenou cílovou skupinu dostupný v prostorách, které jsou vyhrazeny pro poskytování poradenských služeb. Denní doba poskytování poradenské služby se řídí charakterem této služby a potřebami žáků, rodičů a učitelů.

Ostatní (externí) pracovníci poskytující poradenské služby nemají stanovené pevné konzultační hodiny a jejich služby je možné využívat po předchozí domluvě dle jejich časových možností a prostorových možností školy.

Ochrana osobních údajů

Informace a důvěrná data o žácích a jejich rodičích, s nimiž jsou poradenští pracovníci školy obeznámeni v souvislosti s výkonem poradenské činnosti, jsou chráněna v souladu se Zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Dokumentace obsahující důvěrná data je uložena na bezpečném místě a je přístupná pouze pracovníkům, kteří mají oprávnění k jejímu využívání.

Za uložení dokumentace a náležitou ochranu důvěrných údajů zodpovídá ředitelka školy.

Podmínkou poskytování poradenské služby žákům je písemný informovaný souhlas žáka, v případě nezletilého žáka nebo žáka zbaveného způsobilosti k právním úkonům písemný informovaný souhlas jeho zákonného zástupce.

Celý text Školního vzdělávacího programu je k dispozici v budově školy Nerudova 1180, Hradec Králové. Výňatek z ŠVP zpracovala: Mgr.Monika Bourová, ředitelka školy